

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUS

mj. rek. nro

1000 00 2293

Kunta Lemi	Kylä (409)	Nimi Linnavuori	
Peruskartta 3132 10	p 6774 39	i 3539 69	z n. 99 m mpy
Mj-laji Linnavuori? Kivinkallio E.H.	Ajoitus Rautakausi/ historiallinen aika	Lkm 1	Lk II (ehdotus)

Tilan rekisterinumero

416-409-2-31

Kohde ja ympäristö

Linnavuori -niminen mäki sijaitsee Lemmin kirkolta noin 4,0 km länsiluoteeseen, Kivijärven pohjoisrannalla lähellä Hannanlahden suuta. "Vuori" on tosin suhteellisen loivarinteinen mutta kuitenkin ympäristöään selvästi (noin 20 metriä) korkeampi kivikkoinen moreenimäki, jolla sijaitsee useita suuria irtolohkareita. Lakialueella on pienellä alueella peruskallio näkyvässä. Mäen järvenpuoleinen sivu kalliainen ja äkkijyrkkä. Mäeltä avautui tarkastusajankohtana komea näköala Kivijärven selälle ja Hannanlahdelle, mitä edesauttoi se, että metsä oli melko hiljattain hakattu laelta.

Mäen laella, hiukan sen korkeimman kohdan koillispuolella, on noin 30 x 30 m kokoinen, jokseenkin säännöllisen neliön muotoinen vallitus. Vallitus oli tarkastushetkellä aluskasvillisuuden (kuivaa heinää) ja vesaikun (etupäässä pajua ja koivua) peitossa ja maastossa heikosti erottuva, mutta löydyttyään kuitenkin varsin selvä rakenne. Valli on sammaloitunut, noin metrin levyinen ja puolisen metriä korkea. Rakenne on tehty kylmämuuraamalla etupäässä päänkokoisista ja sitä suuremmista kivistä. Muutama siirtolohkare on sisällytetty osaksi vallia. Leveydeltään, korkeudeltaan ja muodoltaan valli on silmiinpistävä säännöllinen.

Tulkinta

Rakenne on selvästi ihmisen tekemä ja siihen kuuluvat kivet on aseteltu paikoilleen melko huolellisesti. Sen puolesta, että kyseessä olisi linnoituksen (muinaislinnan?) valli, puhuvat erityisesti seuraavat seikat. Paikannimi ("Linnavuori") saattaisi periytyä todellisesta linnoituskäytöstä, sillä toisin kuin monet muut linnavuoriksi kutsutut paikat, mäki itsessään ei ole kovin "linnamainen" vaan suhteellisen loiva. Loivuudestaan huolimatta kohde kuitenkin sijaitsee topografiansa puolesta helposti puolustettavalla paikalla, mäen laella. Laelta avautuu erinomainen näköala, minkä ansiosta sieltä on ollut mahdollista seurata Kivijärvellä kulkevaa vesiliikenettä sekä vartioida Hannanlahden suuta. Hannanlahden pohjukka on vanhaa (rautakautista?) kulttuurimaisemaa, mistä on todisteena alueelta tunnettu kuppikivi. Kivijärvi puolestaan muodostaa osan Kymijoen ja Saimaan välistä ns. Väliväylää, joka on 1900-luvulle asti ollut tärkeä kulkureitti.

Toisaalta muinaislinnatulkintaa vastaan voidaan myös esittää muutamia huomioita. Vallitus ei sijaitse aivan mäen korkeimmalla kohdalla, vaan metrin-pari sen alapuolella. (Korkeimmalla kohdalla peruskallio on esillä, joten sijainti voi selittyä sillä, että valli on syystä tai toisesta haluttu rakentaa moreenipohjalle). Mäki on, kuten todettu, linnavuoreksi loivahko ja valli vaikuttaa "liian" säännönmukaiselta, huolellisesti rakennetulta ja pieneltä (30 x 30m) ollakseen rautakautisen muinaislinnan valli.

Periaatteessa siis kyseeseen voisi tulla jokin muu kuin puolustukseen liittyvä rakenne, esimerkiksi jonkinlainen pellon reunakiveys. Vallin sisään jäävä alue on tasainen ja sieltä on kivet raivattu pois – se olisi siis voinut soveltua peltokäyttöön. Vallin sisäpuolelle tasaiselle alueelle on istutettu kuusikkoa, mikä niinikään voisi viitata kyseessä olevan metsitetty entinen peltoalue. Sijainti kivikkoisen mäen laella tuntuu kuitenkin siihen tarkoitukseen omituiselta. Lisäksi vallitus on säännöllisen neliön muotoinen ja siihen kuuluvat kivet ovat tasakokoisia ja huolellisesti aseteltuja, eivätkä näytä pellolta syrjään heitellyiltä.

Em. seikat huomioon ottaen ehkä todennäköisimmältä tulkinnalta tässä vaiheessa vaikuttaa se, että rakenne on puolustustarkoitukseen tehty, eli nimensä mukaisesti linnavuori. Rakenteen säännöllinen muoto voisi viitata siihen, että kohde on peräisin historialliselta ajalta. Ilman tarkempia tutkimuksia rakenteen ajoituksesta ja tarkoituksesta on kuitenkin mahdotonta sanoa mitään varmaa.

Tarkastus 2004

Kohde löytyi 5.5.2004 Helsingin yliopiston järjestämän Savitaipaleen kunnan arkeologisen inventoinnin yhteydessä. Paikannimi ja mäen topografia herättivät huomion, ja koska kohde sijaitsee Savitaipaleen rajan lähetyvillä, tehtiin paikalle melko pikaiseksi jäänyt tarkastuskäynti. Mukana olivat Antti Lahelman lisäksi arkeologian opiskelijat Anu Herva ja Hembo Pagi. Ajanpuutteesta johtuen dokumentointi jäi pintapuoliseksi. Dokumentointivälineistä oli mukana ainoastaan digikamera, jolla otetuista kuvista on tulosteet liitteessä 3. Vallista tehdyt mittaukset ovat askelmittoja ja siten melko karkeita arvioita.

Suojelu

Alueelta on joitain vuosia sitten kaadettu metsää, mutta kohde ei ilmeisesti kuitenkaan ole pahoin vaurioitunut metsätöissä. Vallituksen sisälle on istutettu kuusikkoa, joka täyteen mittaan kasvaessaan saattaa muodostaa uhan rakenteelle (mahdollinen tuulenkaatojen ja metsätyökoneiden aiheuttama vahinko).

Lähilöytöjä

Lemi Keskitalo, esihistoriallinen kuppikivi, n. 1,65 km pohjoisluoteeseen. Kivi sijaitsee Hannanlahden pohjukassa, Ylätuvan tilan pihapiirissä, ja se on merkitty peruskartalle.

Huomautuksia

Vallitus on ilmeisesti merkitty v. 1985 peruskarttaan neliönmuotoisena alueena. Uusimpaan peruskarttaan sitä ei ole merkitty.

Liitteet

Maastokartta mk 1:16 000

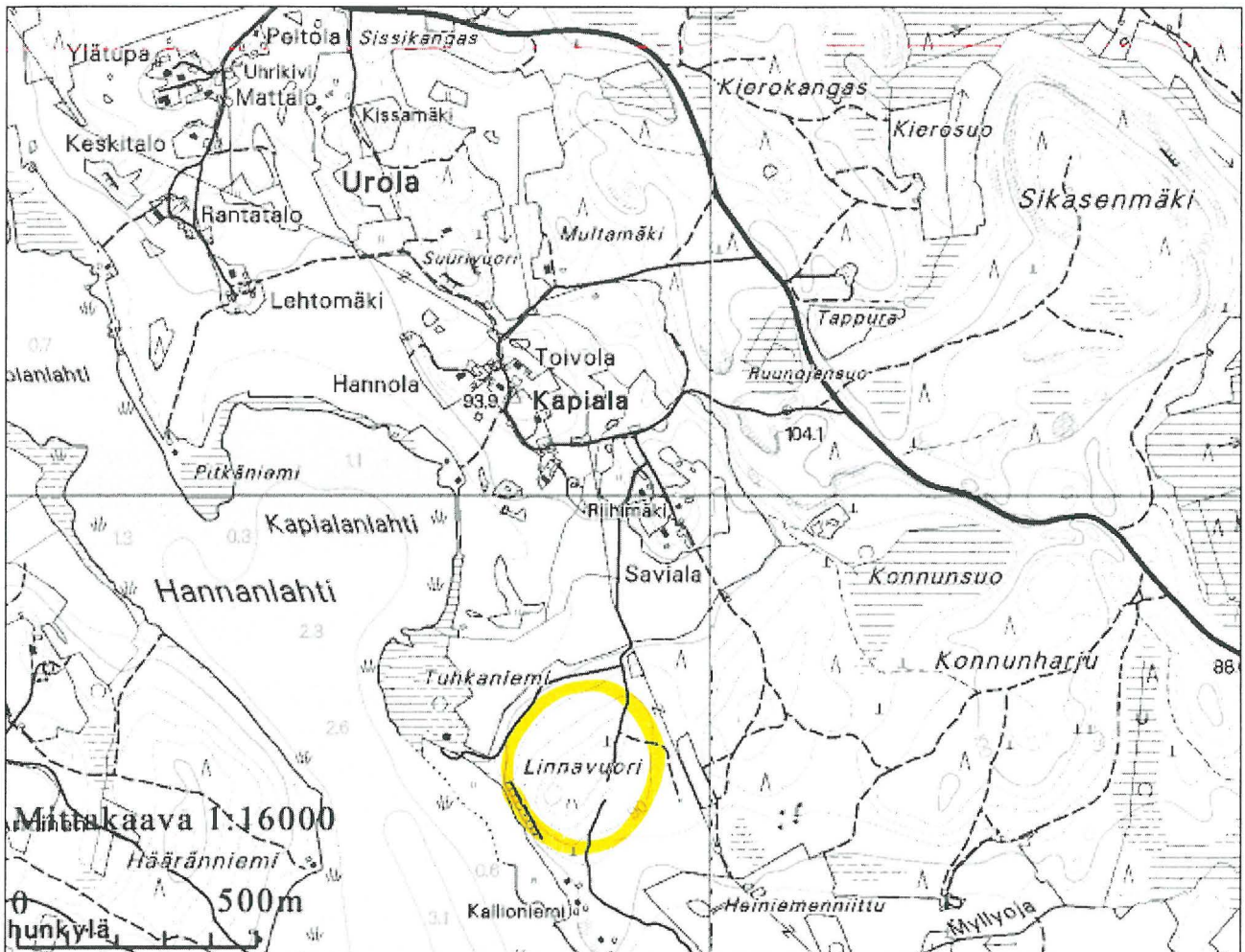
Yleiskartta mk 1:4000

Kuvataulu (Hembo Pagin ottamista digikuvista tehdyt tulosteet)

Helsingissä 3.6.2004

Antti Lahelma

Maastokarttaote mk. 1:16 000

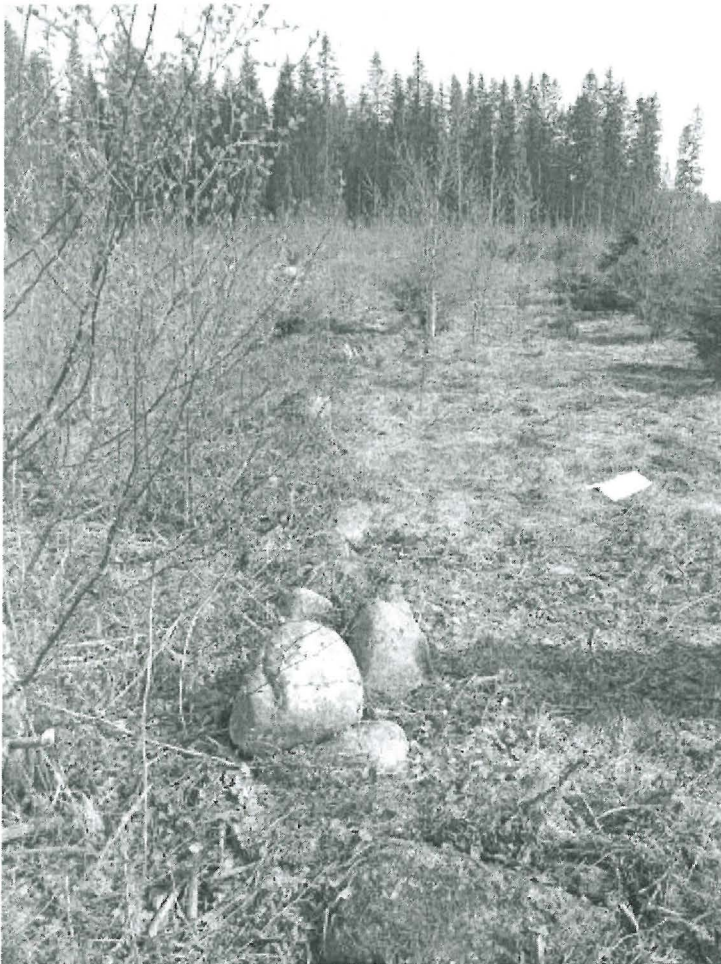

Lemi Linnavuori, mahdollinen rautakautinen tai historiallisen ajan puolustusvarustus.

LIITE 3. Digikuvia Lemmin Linnavuorelta

Kuva 1. Näkymä Linnavuoren laelta kohti Hannanlahden pohjukkaa, jossa Keskitalon kuppikivi sijaitsee.

Kuva 2. Linnavuoren valla (kuvan keskellä heikohkosti erottuva kivirivi).

Kuva 3. Linnavuoren valla (tummempi, sammaleinen alue kuvan keskellä).